

Sygn. akt II KK 420/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 maja 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Puskarski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Paweł Wiliński

SSN Małgorzata Wąsek-Wiaderek

Protokolant Anna Janczak

w sprawie **D. O.**

ukaranego za czyny z art. 107 k.w.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 5 maja 2021 r.,

kasacji wniesionej przez Prokuratora Generalnego

od wyroku zaocznego Sądu Rejonowego w W. z dnia 10 kwietnia 2018 r., sygn. akt

IV W (...),

1. uchyla zaskarżony wyrok i na podstawie art. 104 § 1 pkt 7 k.p.w. w zw. z art. 5 § 1 pkt 4 k.p.w. w zw. z art. 45 § 1 k.w. postępowanie umarza;

2. kosztami postępowania w sprawie obciążą Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

D.O. został obwiniony o to, że:

1. w dniu 14 czerwca 2017 r. ok. godz. 12:30 i 26 czerwca 2017 r. ok. godz. 17:00 w W. przy ul. (...) złośliwie niepokoił K. Z. i M. S. poprzez utrudnienie wyjścia ww. osobom z mieszkania i windy, tj. o wykroczenie z art. 107 k.w.
2. w dniu 19 czerwca 2017 r. w W. w rejonie skrzyżowania ulic (...) i (...) złośliwie niepokoił M. S. poprzez chodzenie za ww. i zachodzenie mu drogi, tj. o wykroczenie z art. 107 k.w.

W dniu 10 listopada 2017 r. Sąd Rejonowy w W. wydał wyrok nakazowy (sygn. IV W (...)), którym D.O. uznał za winnego popełnienia zarzuconych mu czynów i na podstawie art. 107 k.w. wymierzył mu łącznie karę grzywny w wysokości 3000 zł (k. 30 akt sprawy). Wyrok ten utracił moc wobec wniesienia sprzeciwu przez obwinionego.

Następnie wyrokiem zaocznym z dnia 10 kwietnia 2018 r., sygn. akt IV W (...), wymieniony Sąd Rejonowy D. O.:

- w ramach zarzucanego mu w pkt 1. czynu uznał za winnego tego, że w dniu 14 czerwca 2017 r. ok. godz. 12:30, w W. przy ul. (...), w celu dokuczenia złośliwie niepokoił K. Z. i M. S. poprzez utrudnienie wyjścia ww. osobom z mieszkania i windy i za tak opisany czyn na podstawie art. 107 k.w. obwinionego skazał,
- w ramach zarzucanego mu w pkt 1. czynu uznał za winnego tego, że w dniu 26 czerwca 2017 r. ok. godz. 17:00 w W. przy ul. (...), w celu dokuczenia złośliwie niepokoił K. Z. i M. S. poprzez utrudnienie wyjścia ww. z windy i za tak opisany czyn na podstawie art. 107 k.w. obwinionego skazał,
- uznał za winnego popełnienia zarzucanego mu w pkt 2. czynu i za to na podstawie art. 107 k.w. obwinionego skazał.

Na podstawie art. 107 k.w. w zw. z art. 24 § 1 i 3 k.w. w zw. z art. 9 § 2 (w oryginale nie wpisano skrótu „k.w.”) wymierzył obwinionemu łącznie karę grzywny w wysokości 3000 zł. Na podstawie art. 121 § 1 k.p.w. zwolnił obwinionego z obowiązku uiszczenia kosztów sądowych.

Wyrok nie został zaskarżony przez żadną ze stron postępowania i uprawomocnił się z dniem 26 września 2018 r.

Orzekający w przedmiocie zarządzenia wykonania wobec D. O. zastępczej kary aresztu za nieuiszczoną grzywnę Sąd Okręgowy w W., uznał za słuszne podjęcie kroków w celu wniesienia kasacji przez podmiot specjalny (k. 111 akt sprawy). W

dniu 22 grudnia 2020 r. do Sądu Najwyższego wpłynęła kasacja Prokuratora Generalnego od wyroku zaocznego Sądu Rejonowego w W. z dnia 10 kwietnia 2018 r., sygn. akt IV W (...). Prokurator Generalny na podstawie art. 110 § 1 k.p.w. zaskarżył wyrok w części dotyczącej orzeczenia o karze na korzyść obwinionego D.O., zarzucając „rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa materialnego, a mianowicie art. 9 § 2 k.w. i art. 107 k.w. poprzez wymierzenie obwinionemu na podstawie wskazanych przepisów, za popełnienie 3 wykroczeń z art. 107 k.w., łącznie kary grzywny w wysokości 3000,00 zł (trzech tysięcy) złotych, tj. kary powyżej górnej granicy ustawowego zagrożenia za wykroczenie z art. 107 k.w. w sytuacji, gdy orzekając o ukaraniu za dwa lub więcej wykroczeń, Sąd Rejonowy powinien wymierzyć jedną karę w granicach zagrożenia określonego w przepisie przewidującym najsurowszą karę, czyli w przedmiotowym wypadku karę ograniczenia wolności, grzywny do 1500 złotych albo karę nagany”.

Autor kasacji wniósł o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy w tym zakresie do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w W.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W kasacji trafnie podniesiono, że Sąd orzekający w sprawie D. O. rażąco naruszył przepisy art. 9 § 2 k.w. i art. 107 k.w., z których pierwszy mówi, że „jeżeli jednocześnie orzeka się o ukaraniu za dwa lub więcej wykroczeń, wymierza się łącznie karę w granicach zagrożenia określonych w przepisie przewidującym najsurowszą karę, co nie stoi na przeszkodzie orzeczeniu środków karnych na podstawie innych naruszonych przepisów”, zaś drugi stanowi, że sprawca za popełnienie opisanego w nim wykroczenia podlega karze ograniczenia wolności, grzywny do 1500 zł albo karze nagany. Chociaż treść art. 9 § 2 k.w. przepisu zdaje się wskazywać, że ustawodawca zasadniczo miał na myśli sytuację, gdy sprawca popełnia dwa lub więcej wykroczeń kwalifikowanych z różnych przepisów zawierających różne sankcje karne, to wypada przyjąć, że art. 9 § 2 k.w. ma zastosowanie także i w razie zbiegu jednorodząjowym wykroczeń, tj. gdy sprawca popełnia dwa lub więcej wykroczeń wyczerpujących znamiona tego samego przepisu. W takim wypadku sprawcy należy wymierzyć łącznie jedną karę w granicach określonych tym przepisem. W konsekwencji, uznając, że za przypisane D. O. wykroczenia słuszne będzie wymierzenie mu kary grzywny, Sąd mógł orzec

tę karę w wysokości do 1500 zł. Przekroczenie tej granicy – co miało miejsce również przy wydaniu wyroku nakazowego – było równoznaczne z rażącym naruszeniem wymienionych w kasacji przepisów prawa materialnego, mającym istotny wpływ na treść wyroku (zob. wyroki Sądu Najwyższego m.in.: z dnia 14 września 2005 r., IV KK 285/05; z dnia 3 lutego 2006 r., II KK 349/05; z dnia 21 lipca 2011 r., III KK 178/11). Poglądu tego nie zmienia fakt (pozostawiony w kasacji bez komentarza) powołania przez Sąd orzekający przy wymiarze kary art. 24 § 1 k.w. stanowiącego, że „grzywnę wymierza się w wysokości od 20 do 5000 złotych, chyba że ustawa stanowi inaczej”. Rzecz bowiem w tym, że w przypadku wymierzenia kary grzywny za wykroczenie z art. 107 k.w. ustawa stanowi „inaczej”, ograniczając wysokość grzywny do 1500 zł.

Prawidłowo identyfikując zaistniałe w sprawie naruszenie prawa, Autor kasacji nietrafnie określił zakres zaskarżenia wyroku i sformułował wniosek kasacji. Najwyraźniej nie dostrzegł, że art. 45 § 1 k.w. stanowi, iż „karalność wykroczenia ustaje, jeżeli od czasu jego popełnienia upłynął rok; jeżeli w tym okresie wszczęto postępowanie, karalność wykroczenia ustaje z upływem 2 lat od zakończenia tego okresu”. W sprawie D. O. wszczęto postępowanie w dniu 8 listopada 2017 r. (k. 27), tj. przed upływem roku od popełnienia przez niego wykroczeń, co skutkowało ustaniem ich karalności z upływem 2 lat od zakończenia „tego”, tj. rocznego okresu, finalnie z upływem trzech lat od popełnienia poszczególnych wykroczeń, kolejno w dniach: 14, 19 i 26 czerwca 2020 r. (zob. wyroki Sądu Najwyższego m.in.: z dnia 5 września 2018 r., III KK 299/18; z dnia 13 grudnia 2018 r., IV KK 490/18; z dnia 8 maja 2019 r., III KK 678/18). W takim razie kasacją sporządzoną i wniesioną do Sądu Najwyższego w grudniu 2020 r. Prokurator Generalny powinien zaskarżyć przedmiotowy wyrok w całości i postulować jego uchylenie oraz umorzenie postępowania w sprawie D. O. Brak inicjatywy podmiotu skarżącego w tym zakresie nie stał jednak na przeszkodzie wydaniu takiego orzeczenia. Należało bowiem mieć w polu widzenia przepis art. 112 k.p.w., w świetle którego orzekając w sprawie o wykroczenie, sąd kasacyjny jest zobligowany wyjść poza granice zaskarżenia i podniesione zarzuty w przypadku, gdy stwierdzi zaistnienie w sprawie wymienionych w art. 104 § 1 k.p.w. uchybień, będących bezwzględными przyczynami uchylenia orzeczenia, m.in. okoliczność wyłączającą postępowanie,

określoną w art. 5 § 1 pkt 4 k.p.w. (przedawnienie orzekania będące następstwem ustania karalności wykroczenia). Zatem stwierdzenie tej okoliczności skutkowało wydaniem orzeczenia jak w części dyspozytywnej wyroku, bowiem chociaż przedawnienie wykroczenia nie obliguje Sądu Najwyższego, rozpoznającego kasację w sprawie o wykroczenie, do umorzenia postępowania w sytuacji, gdy dalsze postępowanie może doprowadzić do uniewinnienia ukaranego (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 listopada 2001 r., IV KKN 54/00), to realia niniejszej sprawy perspektywy takiego rozstrzygnięcia nie stwarzają.

Mając powyższe na uwadze, orzeczono jak w wyroku, którego treść nakazywała obciążenie Skarbu Państwa kosztami postępowania w sprawie (art. 119 § 2 pkt 1 k.p.w.).